

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

The Development of Educational Administration in the Basic school level by the Participation Approach of the Basic Education committee, under the Jurisdiction of Kalasin Primary Educational Service Area office 2

สุจิตรา ประจงกุล¹ , ภมรพรรณ ยุระยาตรี² , สุธรรม ธรรมทัตทนนท์³ ,
Suchittra Prajogkhool¹ , Phamornpun Yurayat² ,
Sutham Thammatasanon³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สภาพปัจจุบัน และปัญหาการมีส่วนร่วม ได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 322 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถาน จำนวน 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนา กลุ่ม จำนวน 9 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่าที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

¹นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²อาจารย์ ดร.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹M.Ed. Field of Study Educational Administration ²Dr. Faculty of Education Mahasarakham University ³Assistant Professor Dr. Faculty of Education Mahasarakham University

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ร่วมกำหนดแนวทางปฏิบัติงานต่างๆ ของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน และกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับร่วมกัน คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมในการรับทราบ แนะนำ เสนอแนวทางการบริหารงานต่างๆ ของสถานศึกษา ทั้งบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป สร้างขวัญกำลังใจครูและบุคลากร วางแผนระดมทรัพยากรในรูปแบบต่างๆ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และช่วยเหลือในการประสานงานต่างๆ ให้กับสถานศึกษา

โดยสรุปการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องดำเนินการบริหารจัดการ โดยความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ให้มากที่สุด

ABSTRACT

The purpose of this research have the objective to study the present situation, the problems and the development of how to develop the Educational Administration in the primary or basic level school, by using the participatory approach , of the Basic education committee in the primary level school under the supervision of the Kalasin Primary Educational Service Area office 2. The sample group used for this research study , for data collection of the present situation and the problems were the Basic education committee from basic level or primary school in Kalasin province, which were under the supervision of the kalasin primary educational Service Area office 2, total 322 person or samples, by simple Random Sampling method, by drawing a raffle ticket of the interview sample group namely the chairman of the committee of the schools 6 person, the specialist for group discussion 9 person , by purposive sampling method.

Tool used for this research study was the inquiry test, which have the liability level at .95. The model for interview was semi-structured Interview and the assessment test for suitable and possibility. Statistic used for data analysis were Mean, and Standard Deviation.

The result of research study found that 1) At the present time basic educational administration run by have the participatory approach from the Basic education committee, in the primary school level , in Kalasin province, under the supervision of the Kalasin Primary Educational Service Area office 2, as the overall were at very high level. 2) The problem of the educational administration , in the primary school level, run by have the participatory approach from the school's committee in Kalasin province, under the supervision of the Educational Administration of Kalasin Primary Educational Service Area office 2, as the overall were at the intermediate level. 3) The suggestive guideline for develop the education administrative in the primary school level, found the result that it is required the Participation approach such as the Participation in establishment of vision , mission, and strategy for administrative performance in the basic or primary level schools, by, establish the sub-committee to plan out the activities scheme together also the school's committee must have the Participation approach to acknowledge and give suggestion in the administrative procedure, in the schools which included the budget management the personnel management, the academic management and the general administrative management in over to promote and support the morale of the teacher and educational personnel, plan out to mobilize all of resources in various way, publicize about the school's activity and give cooperative and collaboration to the school.

In the conclusion the management of basic education Will be managed by the participation of the Basic Education committee. The school should encourage and support the school board to join in activities as much as possible.

Keywords : Participation Administration, The Basic Education committee,

บทนำ

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation management) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานด้านต่างๆ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้บริหารใช้วิธีการแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ช่วยเสนอแนะข้อคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจ ตลอดจนโอกาสกับกลุ่มที่จะตัดสินใจทำงานภายใต้เป้าหมายและนโยบายที่มอบหมาย (สุชน โบราณ ประสิทธิ์. 2553 : 1) สำหรับการบริหารงานโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม จะเป็นการเปิดโอกาสให้โรงเรียน ชุมชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้ามามีบทบาทในการบริหาร นอกจากนี้ยังทำให้ผู้มีส่วนร่วมบริหารรู้สึกผูกพันกับโรงเรียนในการทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้นจึงมีความสำคัญ ที่จะนำการศึกษาให้บรรลุตามจุดประสงค์ของการศึกษาในชาติ และทำให้การศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนในชาติอย่างแท้จริง การมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่นนับเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสนับสนุนให้ระบบการศึกษาให้กระบวนการเรียนรู้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาคมนั้นได้เป็นอย่างดีที่สุด การเข้ามามีส่วนร่วมนั้นถือเป็นหลักการสำคัญ และหมายถึงการเข้ามามีบทบาทหรือเพิ่มบทบาทของฝ่ายต่างๆ (วัลย์วิภา กร่างกลาง. 2556 : 1) การมี

ส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเริ่มตั้งแต่การรับทราบสภาพปัญหาาร่วมกัน การวางแผน การดำเนินงาน การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาาร่วมกันไปจนถึงการร่วมกันประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้กิจกรรมนั้นดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพ บนหลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบร่วมรับผิดชอบ สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษากับโรงเรียน เป็นกระบวนการเพื่อพัฒนาการศึกษาให้เกิดประโยชน์ วัตถุประสงค์นักเรียน โรงเรียน และชุมชน ซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งทางตรงคือ ร่วมเป็นคณะกรรมการทำงานและทางอ้อมในการวางแผนทางนโยบาย (ประพนธ์ กระแสร์พันธ์. 2554 : 3)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา จึงมีความสำคัญในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาอันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนเสียโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างแท้จริง ในลักษณะเป็นเจ้าของ หรือหุ้นส่วนของสถานศึกษา (นิตยา อารีการ. 2553 : 4) ด้วยความสำคัญดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบ

กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ให้ทุกโรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลทำหน้าที่ในการกำกับ และส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายมาตรฐานในการบริหารจัดการทางการศึกษา ทั้งนี้การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จนั้นสถานศึกษาและคณะกรรมการต้องเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของกันและกัน ควรมีรูปแบบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้บรรลุผลให้สำเร็จ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543) แม้ว่าคณะกรรมการสถานศึกษาจะดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ตามระเบียบที่กำหนดไว้ หากนับถึงปัจจุบันก็เป็นเวลากว่า 14 ปีแล้ว แต่บทบาทในการช่วยขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา ก็ยังไม่หนักแน่นเท่าที่ควร ถึงแม้รัฐจะกำหนดนโยบายกระจายอำนาจให้สถานศึกษาได้บริหารจัดการตนเองมากขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทเพียงเล็กน้อย เป็นเพียงกรรมการที่ปรึกษาหรือรับทราบการดำเนินงานของสถานศึกษาเท่านั้น ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา การกำหนดหลักสูตรแบบเรียน และการจัดการเรียนการสอน

ทำให้การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของการพัฒนา (ราตรี พูลพัฒน์. 2553 : 3) สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหามีปัญหาหลาย ๆ ด้าน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษายังขาดความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่ของตนเองว่ามีความสำคัญอย่างไร คณะกรรมการสถานศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นองค์ประกอบของกฎหมายที่กำหนด ยังขาดการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน บทบาทส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับการบริหารงานภายในของโรงเรียนอยู่

จากสภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่ได้มีบทบาทในด้านการบริหารจัดการศึกษา ชุมชนยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง หรือมีโอกาสดำเนินการบ้างครั้งในกิจกรรมที่โรงเรียนเชิญเข้ามาเท่านั้น ปัญหาดังกล่าวทำให้การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เป็นที่ไปตามหน้าที่ที่กำหนด จึงส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วม (สมมาตร ชัยบุรินทร์. 2549 : 3) นอกจากนี้ผลการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนบางแห่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ยังมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานอยู่ในระดับไม่มากนัก ประกอบกับในสภาพปัจจุบันพบว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต

2 ยังไม่มีแนวทางในการพัฒนาที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุน ส่งเสริม ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและ ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการ สถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 1,635 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่

- 1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้แก่ คณะกรรมการ สถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 322 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยด้วยวิธีการจับสลาก (random assignment)
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในพัฒนา แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วม ของ คณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประชาชนคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน ได้มาโดยวิธี เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practice) จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 คน โรงเรียนขนาดกลาง 2 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 2 คน
- 1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ สันทนากลุ่ม (Focus group Discussion) สร้างแนวทางพัฒนาแนวทางการบริหาร

จัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กายสิทธิ์ เขต 2 จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดตาม บทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและความรับผิดชอบ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543) โดยศึกษา สภาพปัจจุบันและปัญหาจากการกลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบันและ ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 12 ด้าน ดังนี้

1.1 การกำหนดนโยบายและแผน พัฒนาของสถานศึกษา

1.2 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

1.3 ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

1.4 กำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา

1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

1.6 ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

1.7 เสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

1.8 ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากร ภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้ง สืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

1.9 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

1.10 ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน

1.11 แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร

1.12 ปฏิบัติการอื่นตามที่ ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารจัดการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบ มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแนวของลิเคอร์ท ครอบคลุม การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาทั้ง 12 ด้าน ซึ่งมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมี ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้กรอบแนวคิดตามบทบาทหน้าที่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและความรับผิดชอบ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543) จำนวน 12 ด้าน

2. แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการ

จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน เพื่อใช้ สัมภาษณ์กับประธานคณะกรรมการ สถานศึกษา โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงาน เป็นเลิศ (Best Practice) เป็นแบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปใน การสัมภาษณ์ โดยถามในประเด็นดังนี้ คือ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ประสบการณ์ทำงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ประเด็นในการ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีคำถามเพื่อ ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน และถอดบทเรียนการ ปฏิบัติงานมีผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษา

3. แบบประเมินความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการพัฒนา แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วม ของ คณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบ มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสร้างและหาคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถาม

1.1 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 สร้างแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการเพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.3 สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 12 ด้านๆ ละ 10 ข้อ

1.4 กำหนดค่าระดับแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 67)

1.5 หาคุณภาพแบบสอบถาม โดยเสนอประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) IOC (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2551 : 107)

1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจาก

ผู้เชี่ยวชาญมาให้ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Power of Discrimination) ทำการปรับปรุงแบบสอบถามหลังทดลองใช้อีกครั้ง ก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. การสร้างและหาคุณภาพแบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เพื่อนำมากำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์ จากหนังสือการวิจัยการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ให้ครอบคลุมขอบข่ายกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อให้คำแนะนำแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งเพื่อนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

3. การสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมิน จากหนังสือการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

3.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ให้มีประเด็นครอบคลุมประเด็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.4 กำหนดค่าระดับแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 67)

3.5 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) IOC ตามขั้นตอนในข้อ 1.5

3.6 นำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือให้ข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ โดยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แบบสอบถามดำเนินการดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามส่งถึงกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และส่งด้วยตนเอง ให้กับกรรมการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 322 ระหว่างวันที่ 1 – 30 มิถุนายน 2557 และสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยจะดำเนินการไปเก็บคืนจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

ในครั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามได้ส่งแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์ จำนวน 309 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.96 และขอรับคืนด้วยตนเองจำนวน 13 ชุด คิดเป็นร้อยละ 4.04 รวมได้แบบสอบถามทั้งหมด 322 ชุด ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างดำเนินการดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้รู้ (Key- Informant) ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practice) รวมจำนวน 6 จากโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 2 คน โรงเรียนขนาดกลาง 2 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 2 คน

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยมีผู้ร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน ประกอบด้วยรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต

2 จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน

2.3 นำประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำไปประเมินความสอดคล้องของประเด็นที่ได้กับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมสนทนากลุ่มทั้ง 9 คน ประเมินความสอดคล้อง

2.4 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 9 คน เพื่อประเมิน แล้วตรวจสอบถามถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์ความถี่และคิดเป็นร้อยละ

1.2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 67)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากสัมภาษณ์

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาแยกเป็นหมวดหมู่ โดยนำข้อมูลที่จัดหมวดหมู่แล้วมาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยดำเนินการทันทีที่การสนทนากลุ่มสิ้นสุดลงโดยสรุปจากความคิดเห็นของผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จัดบันทึกเพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลตามประเด็นที่กำหนด

3.2 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกและการสนทนากลุ่ม โดยจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มแล้วสรุปข้อค้นพบจากการเก็บข้อมูลโดยนำเสนอตามประเด็นที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ผลการประเมินแนวทาง

วิเคราะห์คะแนนจากแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 67)

สรุปผล

ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาตามความมุ่งหมายดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.1 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่าอยู่ในระดับ

มาก 10 ด้าน ได้แก่ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน ด้านกำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และได้มาตรฐานด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ด้านเสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ อยู่ในระดับ ปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสารหลักรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและส่งเสริมให้มีการ

พิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

1.2 สภาพปัญหาการมีส่วนร่วม

ของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2

พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ด้านเสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา และด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ อยู่ในระดับ ปานกลาง 9 ด้าน ได้แก่ ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควรด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการ

พัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ด้านการกำหนดนโยบายและแผน พัฒนาของสถานศึกษา ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

2. การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

2.1 การสัมภาษณ์ประชาชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสรุปมีความเห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องให้ความช่วยเหลือ การงานดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนา จะต้องร่วมกันกำหนดแนวทางวิธีประเมินการกำกับและติดตาม ให้ข้อมูลข้อเสนอแนะแก่สถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการติดตามการใช้งบประมาณ ร่วมในการนิเทศการดำเนินงาน ให้ความช่วยเหลือในการแนะนำแนวทางในการบริหาร งานสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการ

ศึกษา ร่วมรักษาบำรุงรักษาทรัพย์สินของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เงินรายได้ให้แก่สถานศึกษา การระดมทรัพย์ ด้วยวิธีต่างๆ จัดหาวิทยากร ที่มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้แก่สถานศึกษา ประสานหน่วยงานต่างๆ เพื่อของบประมาณพัฒนาสถานศึกษา และส่งเสริมองค์กร ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

2.2 การสนทนากลุ่ม มี 3 ประเด็นที่จะต้องพัฒนาการมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้ ประเด็นที่ 1 ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีคู่มือการจัดทำแผนเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษา แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำแผน หรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ของสถานศึกษาร่วมกัน ร่วมกำหนดบทบาทแนวทางปฏิบัติงานต่างๆ ประเด็นที่ 2 การเสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา จะต้องมีส่วนร่วมในการรับทราบ แนะนำเสนอแนวทางการบริหารงานต่างๆ ของสถานศึกษา ร่วมในการตรวจสอบกำกับติดตามงานต่างๆ เช่น บริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป สร้างขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา

ในโอกาสอันควร บำรุงรักษาอาคาร สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ ร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ประเด็นที่ 3 ส่งเสริมให้มีการระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษาดลอดจนวิทยากร ภายนอก และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อ เสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่นและของชาติ คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องวางแผนระดม ทรัพยากรในรูปแบบต่างๆ การสร้างกองทุน ส มา ค ม มูล นิ ทิ ก า ร ก า ร ศึ ก ษ า ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ สร้างความ เข้าใจอันดีกับชุมชนให้ประชาชนเข้ามามี ส่วน แนะนำสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดหา วิทยากรเพื่อให้ความรู้กับนักเรียน ประสาน การของบประมาณกับหน่วยงานต่างๆ ให้แก่สถานศึกษา และ สอดส่องดูแล สุขภาพนักเรียน ให้การช่วยเหลือเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส

2.3 ผลการวิเคราะห์มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วม ของ คณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ทุกข้อ

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำมา อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการมี ส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ใน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจสืบ เนื่องมาจาก การบริหารงานสถานศึกษาได้ ดำเนินโดยคณะบุคคลหลายภาคส่วนทั้ง ผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการ สถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นที่ยุติร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ดังที่ สุพรรณ ธรรมทัศน์านนท์ (2554 : 16) ซึ่งกล่าวว่า การบริหารการศึกษา เป็น การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคน ให้มีคุณภาพทั้ง ความรู้ ความคิด ความสามารถความเป็นคนดี และสมศักดิ์ คองเทียง (2543 : 1) ที่กล่าวว่าการบริหาร การศึกษา เป็นกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สอง คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายๆ อย่าง ที่ บุ ค ค ล ร ่วม กั น ก ำ ห น ด โ ย ใ ช้ กระบวนการอย่างมีระบบ และให้ทรัพยากร ดลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

สำหรับปัญหาของการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน ที่พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้น สืบเนื่อง มาจากคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก่อน ทำ ให้การทำงานร่วมกับสถานศึกษาประสบ ผลดีอยู่ในระดับหนึ่ง ประกอบกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา โรงเรียน ได้จัดให้มีการอบรม คณะกรรมการสถานศึกษาอยู่เป็นประจำ และการประชุมต่างๆ ของโรงเรียนจะมีการ

เชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าร่วมประชุมด้วยจึงทำให้เกิดการรับรู้ บทบาทในหน้าที่ของตน ดังที่ Lupardus (2009 : 2793-A อ้างอิงมาจาก สงบ ประตังตาโอ. 2555 : 56) ที่พบว่าการจัดการ ผูกอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อ ทศนคติเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหารงาน ของคณะกรรมการสถานศึกษา ทำให้เข้าใจ บทบาทได้ดี สิ่งที่จะต้องพัฒนาคือการสร้าง ความเข้าใจและสื่อสารกับชุมชนเพราะจะทำให้ ชุมชนท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการ ปฏิบัติงานได้ดี เพราะโรงเรียน ประถมศึกษาส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในพื้นที่ของ ชุมชนเป็นหลัก สอดคล้องกับผลการวิจัย ของมะลิกามาต เสียมแก้ว (2550 : 74 – 75) ที่พบว่าปัญหาการมีส่วนร่วม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีทั้ง 4 ด้าน ได้แก่การบริหารวิชาการ การ บริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

2. การพัฒนาแนวทางการ บริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย การมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สิ่งที่ต้องพัฒนาเร่งด่วนมี การกำกับและ ติดตามการดำเนินงานตามแผนของ สถานศึกษาเสนอวิธีการกำกับและติดตาม การดำเนินงานร่วมกับสถานศึกษา การ เสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้าน บริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา และ

ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิ ปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของ นักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของ ชาติ ทั้งนี้ด้านดังที่กล่าวมานั้นส่วนมากจะ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย เช่น งาน วิชาการ ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับครูทุกคนใน สถานศึกษา การระดมทรัพยากรที่จะต้อง ร่วมมือกันในหลายฝ่าย ดังที่ Marie (2008 : 432) ที่กล่าวว่าความร่วมมือ ระหว่างผู้ลงทุนทางการศึกษา จะทำให้ จุดประสงค์ทางการศึกษาของชาติประสบ ผลสำเร็จได้ สอดคล้องกับ รัตติยา จันทร เศรษฐ (2553 : 81 – 83) ที่พบว่าการมี ส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรสร้างความ ตระหนักให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าใจ บทบาทหน้าที่ด้วยการฝึกอบรมให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำ ผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาคควรนำผล การศึกษาไปวางแผนและกำหนดแนวทางใน การส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนารูปแบบ วิธีการที่เน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 สถานศึกษาคควรมีการ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหน้าที่ของ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้คณะกรรมการได้รับทราบและเข้าใจ ในหน้าที่ของตนเองเพื่อจะได้เข้ามามีส่วน ร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษาให้ มากกว่านี้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาความต้องการมี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- นิตยา อารีการ. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานตามธรรมชาติของครูและผู้บริหารสังกัดเทศบาล จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ประพนธ์ กระแสร์พันธ์. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการ บริหารสถานศึกษาเขตคุณภาพกบอินทร์ 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554.
- มะลิกามาต เสี่ยมแก้ว. การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2550.
- รัตติยา จันท์เศรษฐ. รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553.
- ราตรี พูลพัฒน์. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการ บริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ อุดรราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรราชธานี, 2553.

- วัลย์วิภา กร่างกลาง. **ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อแนวทางการพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตลาดกระบัง.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2556.
- สงบ ปะดังตาโต. **การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนตำบลชากบก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. **ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.** กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2551
- สมมารถ ชัยบุรินทร์. **รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันท.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2549.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. **การบริหารบุคคลและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.
- สุชน โบราณประสิทธิ์. **การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบางขุนเทียน.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2553.
- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. **หลักการทฤษฎีและแนวทางการบริหารการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- Marie, H.a. **School-community Relationships : A Namibian Case Study.** Cannadian : Allbertra Universisty, (2008).